

Opmerkingen bij Concept wetsvoorstel Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden.

Wederom doet de overheid een krampachtige poging om vast te blijven houden aan de drie-eenheid van *werken* onder *gezag* en tegen *betaling*. En wederom wordt gepoogd om de gehele arbeidsmarkt van zelfstandigen onder één noemer te vangen, getuigend van een nog steeds schokkend gebrek aan realiteitszin en praktijkkennis.

Het zou een goede start zijn om in ieder geval eens onderscheid te gaan maken tussen *kenniswerkers* en *handarbeiders*.

Die eerste categorie omvat het gros van de (professionele) zzp'ers in beroepstakken als (interim-)management, consultancy, IT, coaching etc. Deze categorie zit in het algemeen op een meer dan voldoende uurtarief om basisbehoeften te kunnen regelen en zijn prima in staat om in hun eigen levensbehoeften en continuïteit te voorzien. Inhuurcontracten in deze categorie zijn veelal langdurig omdat er sprake is van zeer specifieke kennis die organisaties inzetten voor uitvoer van complexe projecten en verbeter-programma's. De categorie van kenniswerkers alsmede hun opdrachtgevers zitten in het geheel **niet** te wachten op onduidelijke en hinderlijke bemoeienis van de overheid!

De categorie van *handarbeiders* omvat een grote groep van zelfstandigen die hetzij ambachtelijke werkzaamheden uitvoeren voor opdrachtgevers (metselaars, timmerlieden, loodgieters, stukadoors, schilders, elektriciens, etc.) maar ook zelfstandigen met laag-geschoold werk zoals (pakket)bezorgers e.d. Het is met name deze laatste groep waar je schijn-zelfstandigheid zou kunnen aantreffen. De uurtarieven liggen hier lager en meerdere opdrachtgevers voor kortere perioden zou hier de norm moeten zijn. Dit maakt het ook eenvoudiger om te controleren op (schijn-)zelfstandigheid. Een "zelfstandige" stukadoor die over een jaar heen slechts één opdrachtgever heeft zou alarmbellen moeten doen afgaan, waar dat voor een IT-consultant i.h.a. juist de norm is.

Naar mijn mening dienen de factoren van "werken" onder "gezag" *in het geheel buiten beschouwing te blijven*. Immers: voor elke zelfstandige geldt dat deze werkzaamheden uitvoert voor een opdrachtgever en dat deze opdrachtgever iets te zeggen heeft over de wijze waarop deze werkzaamheden plaats dienen te vinden. Of het nu een IT-consultant is die met zijn specialistische kennis meedraait binnen een groot IT-project of een schilder die één of meerdere ruimtes moet schilderen in de door de opdrachtgever opgedragen kleur en binnen door opdrachtgever bepaalde planning... er zal altijd sprake zijn van een soort gezagsverhouding.

Het aloude adagium "*follow the money*" is in mijn optiek een *veel* eenvoudiger toetsingsmiddel. Met andere woorden:

- Is het tarief van de zelfstandige realistisch;
- Wie betaalt de zelfstandige bij ziekte en vakanties;
- Wie betaalt de zelfstandige als er geen werk is;

- Wie draagt zorg voor het pensioen van de zelfstandige;
- Wie draagt zorg voor verzekeringen van de zelfstandige;
- Wie draagt zorg voor opleidingen die de zelfstandige nodig heeft om zijn/haar kennis op peil te houden;
- Is de zelfstandige in staat om een buffer op te bouwen voor perioden waarin geen opdrachten beschikbaar zijn;

Deze toetsing is veel en veel eenvoudiger dan dat krampachtig vast blijven houden aan werken onder gezag. Toetsen op dit laatste is nooit waterdicht te krijgen en blijft tot onduidelijkheid en onrust leiden, alleen al wegens de enorme diversiteit in zelfstandigen, opdrachtgevers en soorten werk.

B.t.w. in de “verduidelijking” wordt gesproken over de situatie in het onderwijs en de zorg waar opdrachtgevers “*gedwongen*” zouden worden om zelfstandigen in te huren. Ik wil er hier graag op wijzen dat deze situatie door de overheid **zelf** is veroorzaakt door jarenlange kaalslag en bezuinigingen in deze sectoren waardoor het simpelweg voor grote groepen mensen totaal niet meer interessant is om hier te willen werken. Het is dan wel heel makkelijk om het probleem bij de zelfstandigen te leggen en tamelijk belachelijk om vervolgens wetgeving te willen gaan verzinnen om inhuur te gaan blokkeren! De overheid doet er veel beter aan om te zorgen dat deze sectoren weer interessant worden voor de beroepsbevolking.

Samengevat:

- Het hele idee van “*werken*” onder “*gezag*” en “*tegen betaling*” moet van tafel. Want werkt niet en is niet (nooit) volledig te controleren;
- Het bepalen of er wel- of geen sprake is van zelfstandigheid kan veel beter plaatsvinden op basis van een inkomenstoets van de zelfstandige (dus: tarief en financiële regelingen);
- Maak expliciet onderscheid tussen kenniswerkers en handarbeiders, voor deze groepen gelden totaal andere toetsingscriteria;